

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5Co/455/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7215221728
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ján Slobodník
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7215221728.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jána Slobodníka a sudcov JUDr. Slávkvy Zborovjanovej a JUDr. Andreja Šalatu, v právnej veci žalobcu Správca konkurznej podstaty k.s., Nám. SNP č.74, Zvolen, správca úpadcu KFZ Sys, s.r.o., v konkurze so sídlom Košútska č.1342, Sládkovičovo, proti žalovanému M. A., bytom L. Č.. XXX/X, C., o zaplatenie 78,50 € s prísl., o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Košice II č.k. 20C/199/2009-101 z 21.septembra 2010

rozhodol:

M e n í rozsudok a žalobu z a m i e t a .
Účastníkom náhradu trov konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa (ďalej len súd) v časti o zaplatenie sumy 35,23 € konanie zastavil a vyslovil povinnosť, aby žalovaný zaplatil žalobcovi 43,27 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Rozhodnutie odôvodnil v podstate tým, že v zmysle čl. I bod 4 VOP zmluvy, ktorá má v súlade s § 554 a nasl. OZ charakter písomného dojednania o zmluvnej pokute si zmluvné strany dohodli pre prípad omeškania nájomcu zmluvnú pokutu vo výške 0,1% denne, ktoré dojednanie bolo primerané, neodporujúca zákon ani dobrým mravom, a preto právo žalobcu na zaplatenie zmluvnej pokuty denne 0,1% z omeškanej sumy 36,51 € za čas od 16.1.2003 do 4.12.2008 vzniklo v celkovej výške 78,50 €, avšak pri premlčaní so zreteľom na námietku premlčania do 6.9.2005, súd prvého stupňa po späťvzatí žaloby v tejto časti konanie zastavil. Zmluvná pokuta je vo svojej povahe záväzkom podmieneným vznikom hlavného záväzku a okamihom porušenia hlavného záväzku sa zmluvná pokuta stáva samostatným majetkovým právom (premlčanie odôvodnil ust. § 101 OZ, lebo ide o trojročnú premlčaciu domu, ktorá plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz).

Výrok o trovách odôvodnil § 242 ods.2 a § 150 ods.2 O.s.p. pre čiastočný úspech a neúspech oboch účastníkov konania.

Rozsudkom sp.zn. 5Co/305/2010 z 9.mája 2011 bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa a žaloba zamietnutá, odvolací súd účastníkom náhradu trov celého konania nepriznal. Rozhodol tak po odvolaní, že súd neúplne zistil skutkový stav podľa žalovaného, žiadal preto zrušiť rozsudok a vec mu vrátiť na opätovné prejednanie alebo zmeniť. On nemal doručený doklad o postúpení pohľadávok, a preto sa nemohol dostať do omeškania z úhrad o zmluvnej pokuty, žalovaný aj vo svojom odpore uviedol a súdu predložil doklad, že pohľadávku uhradil dňa 23.6.2008, deň kedy exekútor poukázal peniaze žalobcovi, t.j. 4.12.2008, nemôže byť ani dňom splnenia povinnosti, nakoľko žalovanému bolo súdnym rozhodnutím stanovené miesto plnenia a to na účet súdneho exekútora, kde žalovaný poukázal istinu 23.6.2008.

Odvolací súd svoj rozsudok sp.zn. 5Co/305/2010 v podstate odôvodnil režimom spotrebiteľských zmlúv, smernicou Rady 85/577/EHS z 20.12.1985 o ochrane spotrebiteľa v prípade zmlúv uzavretých

mimo obchodné priestory a smernicou Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o neprimeraných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, keďže považoval zmluvnú pokutu 36,5% ako neprimeranú oproti úrokom z omeškania a značne znevýhodňujúcu žalovaného spotrebiteľa, je preto potrebné pri význame zmluvnej pokuty uviesť, že viac ako o 100% prevyšuje úroky z omeškania. Musí ísť o rozpor s dobrými mravmi pri 36,5% zmluvnej pokuty, pretože v spotrebiteľských veciach ide vždy o neprimeranú výšku a táto zmluvná pokuta, pokiaľ ide o jej sankčnú zložku je neprimeraná. Pri nespochybňovaní zásady súkromného práva, podľa ktorého je všetko dovolené, čo nie je zakázané, ani dojednanie zmluvnej pokuty za nezaplatenú kúpnu cenu v percentuálnych bodoch nie je explicitne zákonom zakázané.

Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 142 ods.1 a § 150 O.s.p., lebo ide aj o dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý čiastočne úspešnému žalobcovi nepriznal túto náhradu celého konania (citoval aj nález Ústavného súdu ČR IV. ÚS 182/2001).

Proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach podal dovolanie Správca konkurznej podstaty k.s., Nám. SNP č. 74, Zvolen a následne Najvyšší súd uznesením z 21.novembra 2013, č.k. 1 MCdo 5/2012-126 dovolaním napadnutý rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Výzva odvolacieho súdu je plnením osobitného druhu tzv. mandukčnej povinnosti opravného súdu. Podstatou tejto poučovacej povinnosti je zabrániť odňatiu možnosti konať pred odvolacím súdom a teda zabezpečiť riadny prístup k spravodlivému procesu aj po podaní odvolania. Ustanovenie právneho predpisu je pre vec rozhodujúce vtedy, keď odvolací súd mieni toto ustanovenie urobiť právnym základom pre rozhodnutie vo veci samej.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa posudzoval nárok zo zmluvnej pokuty vo výške 0,1% denne, ktorú si žalovaný M. A. a právny predchodca žalobcu DRUKOS, a.s. so sídlom v Banskej Bystrici poľa zmluvy o nájme z 25.februára 2002 a čl. I bod 4. Všeobecných obchodných podmienok (VOP) dojednali pre prípad omeškania zo splácania dlžnej sumy za nájom hnuteľnej veci. Podľa čl. VIII bod 1. zmluvné strany sa dohodli, že práva a povinnosti podľa tejto zmluvy sa budú spravovať v celom rozsahu ustanoveniami Obchodného zákonníka.

Odvolací súd po doplnení dokazovania doručením uznesenia zo 6.8.2015 č.k. 5Co/455/2015 Krajského súdu v Košiciach (výzva podľa § 213 ods.2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok podľa § 212 ods.1, 3 O.s.p. postupom podľa § 214 ods.2 O.s.p. a zistil, že rozsudok súdu prvého stupňa je treba zmeniť podľa § 220 O.s.p., lebo nie je vecne správny.

Keďže žalovaný v priebehu konania vzniesol námietku premlčania, v dôsledku ktorej žalobca vzal žalobu späť v rozsahu 35,23 € (len čo do zvyšnej časti) podal dovolanie Generálny prokurátor (celá istina činila 78,50 €) odvolací súd musí konštatovať, že s poukazom na čl. I bod 4 VOP (§ 601 OZ) posudzuje so zreteľom na § 53 ods.1 a 4 OZ pri povahe neprijateľnej zmluvnej podmienky tento nárok žalobcu ako nárok z formulárovej zmluvy s vopred určenými podrobnými podmienkami a nemožnosťou ich akejkoľvek zmeny, čo viedlo kupujúceho k vyvodu záveru o nemožnosti ovplyvniť jej znenie a právo na zaplatenie zmluvnej pokuty, preto nesmie podľa § 3 ods.1 OZ požívať právnu ochranu, a preto bolo potrebné žalobu zamietnuť (odvolanie žalovaného je opodstatnené).

Túto chybu, ak odvolací súd nepoužije § 213 ods.2 O.s.p. pred zmenou rozsudku, vytkol aj Generálny prokurátor v dovolacom konaní tomuto súdu.

Vzhľadom na ust. § 544 OZ je treba považovať výšku pokuty aj za neprimeranú z hľadiska naplnenia funkcie paušalizovanej náhrady škody a súčasne sankcie za porušenie základnej zmluvnej povinnosti nájomcu platiť dohodnuté splátky riadne a včas. Uplatnenie si práva na zaplatenie takejto zmluvnej pokuty nesmie sa považovať za súlad s dobrými mravmi, a preto aj odvolací súd v predchádzajúcom rozsudku považoval takýto výkon práva za výkon v rozpore s dobrými mravmi.

Zmluvná pokuta 36,5% je značne neprimeraná oproti úrokom z omeškania a značne znevýhodňuje žalovaného spotrebiteľa.

Nelimitovaná percentuálna zmluvná pokuta je obchádzaním úrokov z omeškania, ktoré lepšie vystihujú sankcionovanie spotrebiteľa za jeho pridlhé omeškание.

Nemožno prisvedčiť žalobcovi, že nejde o rozpor s dobrými mravmi pri 36,5%-nej pokute, pretože v spotrebiteľských veciach ide o neprimeranú výšku, táto zmluvná pokuta pokiaľ ide o jej sankčnú zložku, tak cca viac ako 100% prevyšuje úroky z omeškania.

Nemožno popierať význam zmluvnej pokuty a neuznávať jej osobitosti v porovnaní s úrokmi z omeškania, a popierať popri sebe ani uplatňovanie úrokov z omeškania a zmluvnej pokuty. Muselo by sa však jednať o zmluvnú pokutu, ktorá obstojí v rámci súdnej kontroly neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách so zreteľom na povahu, obsah a všetky osobitosti právneho úkonu, pričom v obchodnoprávných veciach, na ktoré poukázala žalobkyňa - judikatúru českých súdov, sa môže jednať o prísnejšie dôsledky spojené so zmluvnou pokutou, avšak prejednávaná vec je nesporne spotrebiteľská. Ani pri nespochybňovaní zásady súkromného práva, podľa ktorej je všetko dovolené, čo nie je zakázané, ani dojednania zmluvnej pokuty za nezaplatenú kúpnu cenu v percentuálnych bodoch, nie je explicitne zákonom zakázané, ale je treba dbať aj na skutočný zmysel a cieľ jednotlivých inštitútov súkromného práva, zvlášť pri osobitne chránených spotrebiteľských vzťahoch.

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a žalobu zamietol a o trovách konania rozhodol podľa § 224 ods.1 a § 142 ods.1 O.s.p., pričom je treba dodať (§ 220 O.s.p.) a že tak žalovaný ako aj Správca konkurznej podstaty absolútne nereagovali na výzvu podľa § 213 ods.2 v tomto ďalšom konaní po skončení dovolacieho konania (Správca konkurznej podstaty k.s. mal doručenú urgenciu 10.2.2016).

Výsledok hlasovania - pomer hlasov: 3 hlasy za (§ 3 ods.9 tretia veta zák.č.757/04 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti rozsudku odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.